

ปลาน้ำจืดในพื้นที่ไทยไปปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกได้อย่างไร?

ปลาน้ำจืดในพื้นที่ไทยไปปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกได้อย่างไร?

สืบเนื่องจากการออกสำรวจภาคสนามที่ เมืองโบราณเสมา อ.สูงเนิน และที่แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท อ.โคกสูง จ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคมที่ผ่านมา นับว่าได้เค้าของที่ตั้งของ “กรุงเวสาลี” และที่ตั้งของ “อุกกเจตนคร” ซึ่งในอรรถกถาว่าตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา อยู่ตรงข้ามกับ “ปาฏลีคาม”

ด้วยเหตุนี้ เมื่อกลับมาถึงกรุงเทพฯ จึงได้พยายามที่จะ search หาข้อมูลเกี่ยวกับแม่น้ำคงคา จากพระไตรปิฎกฉบับ CD ROM ซึ่งผลที่ได้สร้างความประหลาดใจยิ่งนัก เพราะมีชื่อของปลาน้ำจืดไทยหลายชนิดไปปรากฏในพระไตรปิฎก จึงใคร่ขอถามท่านผู้รู้ดังนี้

๑. ในการแปล “คำบาลี” เป็น “ภาษาไทย” โดยเฉพาะชื่อเฉพาะนั้น มีหลักเทียบเคียงอย่างไร เช่น “บทว่า ปาฏินี คือ ปลาภา” เป็นต้น

๒. อยากถามท่านผู้รู้ว่า ปลาต่างๆ ที่ได้ปรากฏชื่อในพระไตรปิฎกนี้ ปัจจุบันยังคงมีอยู่ในแม่น้ำคงคา ที่ “ประเทศอินเดีย” บ้างหรือไม่?

ตัวอย่างอรรถกถาที่ผมคัดลอกมาประกอบบางส่วน มีดังนี้

ดูก่อนจักรพราภ ท่านมีสิสวय รูปงาม ร่างกายแน่นแฟ้น มีสีแดงดังทอง ทรวดทรงงาม ใบหน้าผุดผ่อง.ท่านจับอยู่ที่ฝั่งคงคา เห็นจะได้กินอาหารอย่างนี้ คือปลาภา ปลากระบอก ปลาหมอบ ปลาเค้า ปลาตะเพียนกระมัง.

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า ฆ โน คือมีร่างกายแน่น. บทว่า สมุชชาตโรหิโต คือมีสีแดงที่เกิดแล้วด้วยดี ดังทองสีแดง.

บทว่า ปาฏินี คือ ปลาภา ชื่อว่า ปาฏินะ. บทว่า ปาวุสฺ ได้แก่ปลากระบอก บาลีว่า ราวุสฺ ดังนี้ก็มี. บทว่า พลชฺชฺ ได้แก่ปลาหมอบ.บทว่า มุณฺชโรหิตํ ได้แก่ปลาเค้าและปลาตะเพียน.

เล่ม ๕๙ อรรถกถา พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก ภาค ๑

อนึ่ง ในสระ โบกขรณินันมีปลาต่างชนิด คือ ปลาคูก ปลากระทุงเหว ปลา กราย กุ้ง ปลาตะเพียน ปลาฉลาม ปลาภา ว่ายเกลื่อนกลาดไปในสระ โบกขรณินันมีขอบคัน พวกกันแหวกว่ายอย่างสบายทั้งเหยื่อก็มาก

เล่ม ๖๒ อรรถกถา พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก ภาค ๒

อนึ่ง ในสระนั้นมีปลาซึ่งว่ายอยู่ในน้ำมากมาย คือ ปลาตะเพียน ปลาช่อน ปลาคูก จระเข้ ปลาฉลาม ฌ ที่ใกล้สระ

นั้น มีชะเอมตัน ชะเอมเครือ กำนาน ประยงค์ เนรภูสี แห้วหมู สัตตบุษ สมุลแว้ง พิมเสน สามสิบ และกฤษณา เถา กะไดลิง มีมากมาย บัวบก โกฐขาว กระพุ่มเลือด ต้นหนาด ขมิ้น แก้วหอม หรดาล คำคูน สมอพิเภก ไคร้เครือ พิมเสน และรางแดง.

เล่ม ๒๕ อรรถกถา พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก ภาค ๒

โดยคุณ : เอกอสิโร วรณศรี - [11 ต.ค. 2003 , 21:52:05 น.]